

ANALIZA SITUAȚIEI PRIVIND PLANTAȚIILE MULTIANUALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Anna LEȘAN

Univeristatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru,
Departamentul Inginerie Drept și Evaluarea Imobilului, Chișinău, R.Moldova

anna.lesan@emi.utm.md

Rezumat: Plantațiile multianuale reprezintă un sector al agriculturii foarte important pentru R.Moldova. În prezent datorită subvențiilor și fondurilor oferite în agricultură în special în cadrul programului AIPA, se observă o creștere a investițiilor în aceste tipuri de bunuri. În prezentul articol este analizată în evoluție suprafața terenurilor însămânțate cu diferite tipuri de plantații, prețurile medii de piață pentru plantații cât și care este ponderea terenurilor irigate la moment în R.Moldova

Cuvinte cheie: cultive perene, terenuri agricole irigate, prețul de piață.

Introducere. Plantațiile perene, făcând parte din sectorul agrar al Republicii Molodva, reprezintă o oportunitate primordială pentru activitatea întregii populații. Menționăm că anume întreprinderile agricole, care își desfășoară activitatea agricolă pe teritoriul țării, sunt baza dezvoltării economice a țării și vectorul principal de orientare a populației, fiindcă acestea dispun de potențial și contribuie la revenirea agriculturii pe pozițiile pierdute în ultimele decenii, deoarece plantațiile multianuale sunt un business rentabil și nu o metodă de supraviețuire sau întreținere.

Înregistrarea plantației perene și a drepturilor asupra acesteia se efectuează exclusiv de către organul cadastral teritorial în a cărui raza de activitate se află bunul imobil [1].

Înregistrarea drepturilor asupra plantației se efectuează după executarea lucrărilor cadastrale și după întocmirea planului cadastral al teritoriului și al dosarului cadastral al bunului imobil.

1. Situația privind terenuri cu plantațiile multianuale

Date cu privire la suprafețele însămânțate, din totalul terenurilor agricole pe perioada anilor 2015–2019, sunt expuse în (fig.1)

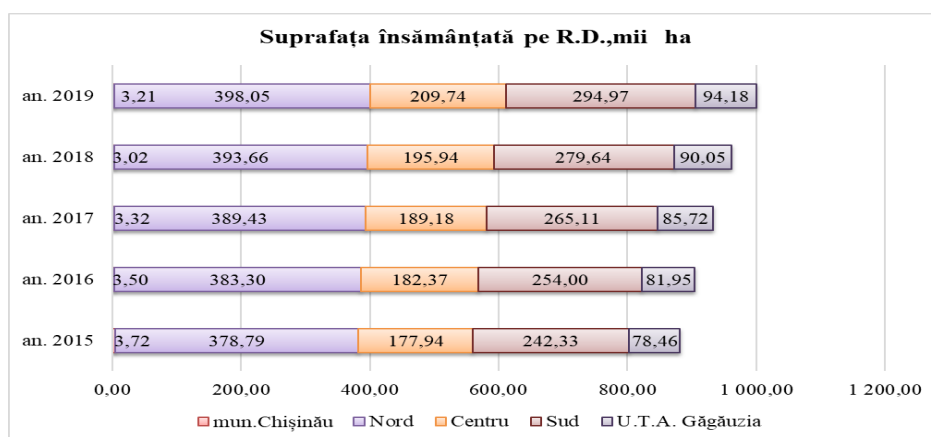

Figura 1. Suprafața însămânțată pe regiuni de dezvoltare, mii ha

Sursa: elaborat de autor în baza [2]

Analizând în evoluție suprafața însămânțată pe perioada anilor 2015–2019, observăm că se atestă o creștere de aproximativ 13,5% în anul 2019 față de anul 2015 (fiind înregistrată o creștere de aproximativ 3% anual). Creșterea a fost înregistrată în toate regiunile de dezvoltare, excepție făcând mun. Chișinău, unde a fost înregistrată o scădere substanțială a suprafeței însămânțate, cu

aproximativ 15,8% în anul 2019 față de anul 2015. Aceasta se datorează concentrării în cadrul mun. Chișinău a ponderii maxime a terenurilor neagricole și orientarea investițiilor majore spre valorificarea acestor terenuri.

O suprafață impunătoare a terenurilor agricole ale R.M. sunt ocupate și de plantațiile multianuale, după cum este reprezentat în figura 2.

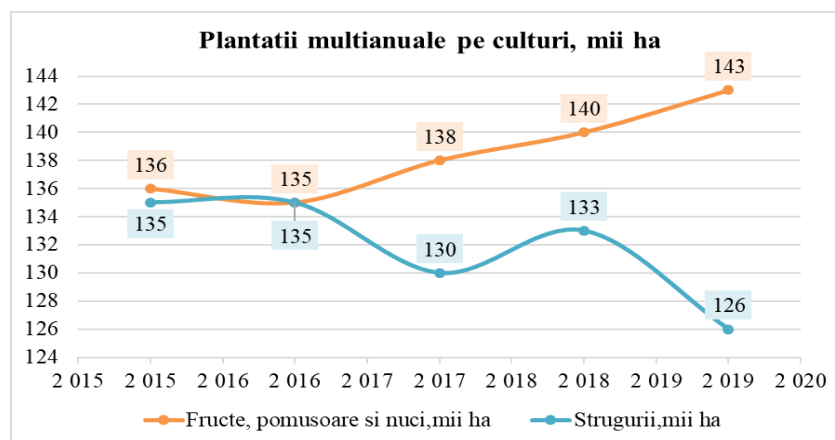

Figura 2. Plantații multianuale pe culturi, mii ha

Sursa: elaborat de autor în baza [2]

Analizând în evoluție suprafața plantațiilor multianuale (vii și livezi) pe perioada anilor 2015–2019, observăm în cazul livezilor (a plantațiilor de fructe, pomusoare și nuci) o creștere de aproximativ 5,15% în anul 2019 față de anul 2015. În cazul plantațiilor de viță-de-vie, a fost înregistrată o scădere substanțială a suprafeței ocupate de acestea, cu aproximativ 7,14% în anul 2019 față de anul 2015. Aceasta se datorează lipsei de îngrijire a plantațiilor de viță-de-vie aflate preponderent în proprietatea populației rurale (persoanelor fizice), care treptat, în lipsa condițiilor necesare, sunt transformate în pășuni [3].

Republica Moldova dispune de 112 mii ha de viță-de-vie plantate cu peste 50 de tipuri de soiuri tehnice. Arealul viticol este repartizat în 3 regiuni vitivinicole istorice: Valul lui Traian (sud-vest), Ștefan Vodă (sud-est) și Codru (centru), destinate producerii vinurilor cu indicație geografică protejată.

Regiunea Codru – cuprinde centrul țării cu 61 200 ha de vie. Relieful este fragmentat de văi, vâlcele și multe râuri mici. Pădurile de stejar și trei ocupă 25% din teritoriu, influențând microclima regiunii favorabilă pentru cultivarea soiurilor albe (*Feteasca Albă*, *Muscat*, *Traminer*, *Chardonnay*, etc.) din care se obțin vinurile roșii fine și vinurile spumante. Aici se regăsesc renumitele galerii subterane (Cricova, Mileștii Mici), dar și majoritatea vinăriilor.

Regiunea Ștefan Vodă – regiune în sud-est, de altitudine joasă, include și terasele Nistrului. Solurile dominante sunt cernoziomurile castanii și podzolite, clima moderat-continentală influențată de Marea Neagră. De pe cele 10 000 ha de vie se obțin vinuri echilibrate, cu buchete complexe și cu tipicitate unică. *Rara Neagră* este soiul tradițional din care se face vinul *Negru de Purcari*. Perfect adaptate teritoriului sunt *Feteasca Neagră*, *Cabernet Sauvignon*, *Pinot Noir*, *Pinot Gris*, *Chardonnay* etc. [3].

Regiunea Vadul lui Trăian – câmpii și podișuri de silvostepă, cu soluri aerate ce cuprinde 43 203 ha de vie, clima este caldă, cu influențe ale Mării Negre și pădurilor din Dealul Tigheciului. Specealizată în vinuri roșii (60%), regiunea s-a consacrat și prin vinurilor licoroase (*Ciumai*, *Trifenești* etc.), este localizată istoric între cele două valuri ale lui Trăian, ce protejau Imperiul Roman de barbari [3].

Actualmente, **fondul forestier** național constituie 12,7% din teritoriul țării. Majoritatea terenurilor acoperite cu păduri (87,2%) se află în proprietatea statului, restul fiind deținute de

primării (12,2%) și doar 0,6% de proprietarii privați. Deși are o participare relativ nesemnificativă, fondul forestier, proprietate privată, este în continuă creștere [4].

În continuare, în tabelul 1 sunt dați indicii producției de fructe sub aspectul speciilor pomice în anul 2018.

În anul 2018, un volum mai mare de producție a fost înregistrat la cultura mărului – 74,4% din structura producerii, cultura prunului – 14,9%, cultura piersicului – 2,8%, culturile nucifere – 2,3%, iar celelalte specii au înregistrat valori mai mici de 2,0%. Studiind în dinamică suprafața totală pe specii, înregistrăm o scădere la suprafața cultivată cu mere și majorare mai evidentă la speciile nucifere, caise, cireș, arbuști fructiferi și căpșun.

Republica Moldova are peste 2,2 milioane de terenuri agricole, dintre care 22,5 mii de terenuri irigate, potrivit Cadastrului funciar. Potrivit documentului, la situația de la 1 ianuarie 2019, suprafața totală a Republicii Moldova era de 3 milioane 384,7 mii de hectare. Ponderea terenurilor agricole irigate este reprezentată în figura 3.

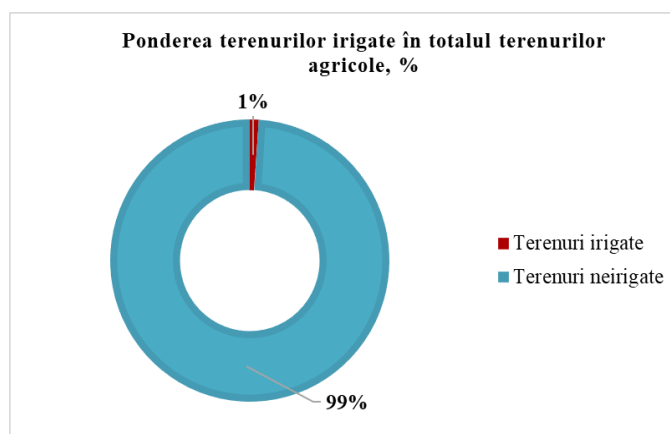

Figura 3. Ponderea terenurilor irigate în totalul terenurilor agricole, %

Sursa: elaborat de autor în baza [5]

Conform datelor statistice din figura 3, putem observa o pondere nesemnificativă a terenurilor irigate față de terenurile neirigate. Pentru o țară agrară acest indice este egal, practic, cu "zero". Drept rezultat, astăzi avem o recoltă de 3-4 ori mai mică la toate tipurile de culturi.

2. Prețul mediu de piață pentru plantații multianuale

Pentru o înțelegere mai bună a situației pe piața plantațiilor multianuale, prețurile medii de ofertă pe tipuri de plantații sunt reprezentate în figura 4.

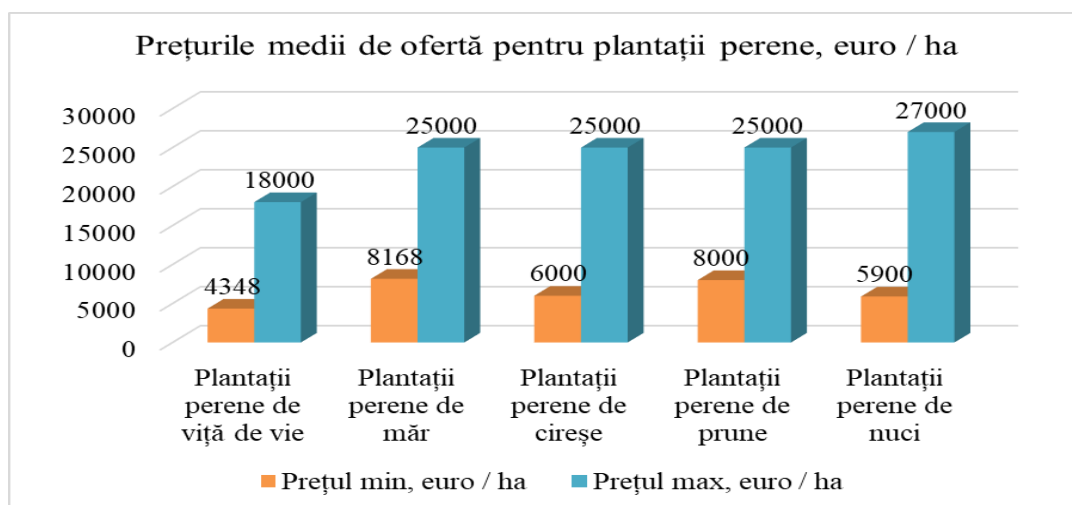

Figura 4. Prețurile medii de ofertă pentru plantațiile perene pe tipuri de plantații

Sursa: elaborat de autor în baza analizei pieței.

În urma analizei fig. 4 prețul de ofertă pentru viță-de-vie este în intervalul 4348–18000 euro/ha, prețul maxim se referă la viță-de-vie amplasată la traseu. Livezi de măr sunt prețul inclus în intervalul de variație de 8168–25000 euro/ha (prețul de ofertă maxim se referă la livezile superintensive sau care dispun de îmbunătățiri suplimentare). Livezile de cireș, alun, prune și nuci, sunt oferite la un preț ce se include în intervalul de variație de 3000–10200 euro/ha.

Intervalurile de prețuri determinate în urma analizei sunt orientative datorită numărului mare de factori care poate influența prețul pentru 1 ha de plantații perene, cum ar fi:

- distanța până la traseu;
- drumul de acces;
- prezența/lipsa sistemului de irigare;
- rețelele tehnice;
- tipul plantației;
- schema de plantare;
- vârsta plantației și durata ei de viață;
- capacitatea plantației;
- prezența plasei antigrindină etc.

În cazul plantațiilor superintensive, din considerentul existenței mai multor investiții, precum materialul săditor special (cu costuri mai sporite), sistemul de irigare performant, piloni, plasă antigrindină, îngrășăminte, prețul de ofertă este mult mai mare decât în cazul plantațiilor simple. Acesta este direct proporțional cu investițiile realizate. O livadă superintensivă de măr sau de păr are un cost, în general, de circa 35 000 de euro/ha. Vorbim aici de costul împreună cu plantele, cât și pentru instalația de irigare. Însă ținem să menționăm că perioada de recuperare a investițiilor datorită capacităților de producere sporite a acestui tip de plantații este mult mai mică.

Concluzii

În urma analizei situației privind piața plantațiilor multianuale observăm o tendință de creștere a suprafeței acestora pe parcursul ultimilor ani, aceasta se datorează în mare măsură fondurilor de subvenționare oferite de către Agenția de Intervenții și Plăți pentru Agricultură, astfel în anul 2020 valoarea investiției pentru înființarea plantațiilor multianuale și pomicole este în jur de 779 mln lei, la fel au fost plantate o suprafață de 2324,2 ha. În domeniul viței de vie au fost alocați o sumă de 88,590 mln lei. La fel o tendință de dezvoltare a tipurilor de plantație se observă în ultimii ani, prin faptul că au fost plantate plantații de cătină, mur și levănțică.

În urma analizei pieții observăm o variație foarte mare de preț, deoarece în ultimii ani investitorii tot mai mult la înființarea plantațiilor alocă investiții pentru îmbunătățiri cum sunt plase antigrindină, plase antiploaie, antiîngheț cât și sisteme performante de irigare prin irigare.

Astfel se evidențiază importanța acestor tipuri de plantații deoarece Republica Moldova este o țară profund dependentă de agricultură și dezvoltarea rurală. În ultimii 5 ani contribuția agriculturii la formarea Produsului Intern Brut variază între 8 – 10%, ceea ce este o pondere importantă din dezvoltarea economiei țării.

Referințe

1. Leșan A. Dezvoltarea pieței imobiliare a Republicii Moldova prin prisma analizei repartizării teritoriale după regiunile de dezvoltare. Lucrare metodologică. Editura „Tehnica-UTM”, 2021. ISBN:
2. <https://statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&id=2279&idc=315>
3. <http://www.wineofmoldova.com/ro/>
4. <http://www.moldsilva.gov.md>
5. <https://agrobiznes.md/republica-moldova-are-peste-22-milioane-de-hectare-de-terenuri-agricole.html>
6. https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/proiectul_830.pdf